

Đấu tranh, phòng chống các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh : Luận văn ThS / Phạm Thị Hoài Phương ; Nghd. : GS.TS. Đỗ Ngọc Quang . - H. : Khoa Luật, 2007 . - 116 tr. + CD-ROM

	Trang
Trang phụ bìa	1
Lời cam đoan	2
Mục lục	3
Danh mục các bảng, biểu và đồ thị	6
Phần mở đầu	7
Chương 1. Nhận thức chung về các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người và hoạt động phòng ngừa các tội phạm này	11
1.1. Nhận thức chung về các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự nhân phẩm con người.	11
1.1.1. Khái niệm về các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người.	11
1.1.2. Lịch sử phát triển pháp luật hình sự của nhà nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam về các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người.	16
1.1.3. Các dấu hiệu pháp lý của các tội xâm phạm đến tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người.	22
1.2. Nhận thức chung về hoạt động phòng ngừa các tội	26

xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người.	26
1.2.1. Khái niệm hoạt động phòng ngừa các tội xâm phạm đến tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người.	28
1.2.2. Chủ thể trong hoạt động phòng ngừa các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm con người.	31
1.2.3. Các giải pháp trong phòng ngừa các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm con người.	35
Chương 2. Tình hình và kết quả phòng ngừa các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người tại tỉnh Bắc Ninh từ năm 2000 đến năm 2005	35
2.1. Một số đặc điểm chung của tỉnh Bắc Ninh	38
2.2. Số liệu tình hình các tội phạm xâm phạm đến tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người tại tỉnh Bắc Ninh từ năm 2000 đến 2005.	38
2.2.1. Số liệu tình hình tội phạm đã bị phát hiện.	58
2.2.2. Tình hình tội phạm Nh.	55
2.3. Kết quả phòng ngừa các tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người từ năm 2000 đến 2005.	58
2.2.1. Những kết quả đạt được trong phòng ngừa các tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người trên tại tỉnh Bắc Ninh từ năm 2000 đến 2005.	63
2.2.2. Những tồn tại trong phòng ngừa các tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người tại tỉnh Bắc Ninh.	69
2.2.3. Những nguyên nhân gây nên những tồn tại trong đấu tranh phòng, chống các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh	85

dự, nhân phẩm của con người tại tỉnh Bắc Ninh từ 2000 đến 2005	
Chương 3. những giải pháp nâng cao hiệu quả phòng ngừa các tội phạm xâm phạm đến tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người tại tỉnh Bắc ninh.	85
3.1. Một số dự báo về tình hình các tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người tại tỉnh Bắc Ninh đến năm 2010.	87
3.2. Các giải pháp phòng ngừa chung nâng cao hiệu quả đấu tranh phòng, chống các loại tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh	87
3.2.1. Tăng Cường hiệu lực quản lý công tác đấu tranh, phòng ngừa các loại tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người.	90
3.2.2. Tăng cường ổn định và phát triển kinh tế ở địa phương.	91
3.2.3. Giải quyết việc làm cho người lao động.	93
3.2.4. Chú trọng phát triển sự nghiệp văn hoá, giáo dục.	94
3.2.5. Tăng cường công tác quản lý trật tự an toàn xã hội.	
3.3. Các giải pháp cụ thể nâng cao hiệu quả đấu tranh, phòng ngừa các loại tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh.	102
3.3.1. Những giải pháp nâng cao hiệu quả của các cơ quan tư pháp.	103
3.3.2. Giải pháp tăng cường các biện pháp phòng ngừa tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người.	106
3.3.3. Nâng cao hiệu quả các biện pháp phòng ngừa nghiệp vụ.	109
3.3.4. Hoàn thiện hệ thống pháp luật.	111
Kết luận	

Danh mục tài liệu tham khảo

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Con người luôn là vấn đề quan tâm hàng đầu của mọi chính sách xã hội và pháp luật. Đấu tranh bảo vệ quyền con người là trách nhiệm của nhà nước và mọi cá nhân trong xã hội. Do vậy, khi có bất kỳ hành vi nào xâm phạm đến các quyền con người đều bị trừng phạt rất nghiêm khắc. Bộ luật hình sự năm 1999 đã dành một chương riêng quy định trách nhiệm hình sự đối với các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người.

Cùng với quá trình chuyển đổi nền kinh tế của đất nước, tình hình kinh tế ở Bắc Ninh cũng có nhiều thay đổi. Là một tỉnh được tách ra từ tỉnh Hà Bắc cũ, được tái lập theo nghị quyết của Quốc hội khoá IX, kỳ họp thứ 10 ngày 06 tháng 11 năm 1996, có đặc điểm là một tỉnh nằm ở vùng đồng bằng bắc bộ, nhiều làng nghề truyền thống, giao thông thuận lợi, Bắc Ninh thu hút được rất nhiều nhà đầu tư nước ngoài đến đầu tư. Nhiều khu công nghiệp đã được xây dựng và đi vào hoạt động như khu công nghiệp Tiên Sơn, khu công nghiệp Quế Võ, ngoài ra một số khu công nghiệp khác đang tiến hành triển khai, xây dựng như khu công nghiệp Đại Đồng-Hoàn Sơn, khu công nghiệp Nam Sơn-Hạp Lĩnh, khu công nghiệp Yên Phong, khu công nghiệp Dục phàm, khu công nghiệp Kỹ thuật cao. Ngoài các khu công nghiệp trên còn có các cụm công nghiệp vừa và nhỏ và là nơi tập trung các làng nghề tiểu thủ công nghiệp truyền thống. Tuy nhiên, cùng với quá trình phát triển kinh tế nói trên thì bên cạnh đó cũng xuất

hiện các loại tội phạm trong mọi lĩnh vực của đời sống kinh tế xã hội trong đó có sự gia tăng của các loại tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người. Đây là vấn đề được sự quan tâm của các cấp, các ngành trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh. Tỉnh uỷ, Uỷ ban nhân dân, Hội đồng nhân dân tỉnh Bắc Ninh đã ra nhiều văn bản yêu cầu các ban, ngành, đoàn thể, các tổ chức xã hội đề ra và áp dụng nhiều biện pháp cụ thể nhằm đấu tranh với các loại tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người. Các cơ quan bảo vệ pháp luật như Công an, Viện kiểm sát, Toà án là những cơ quan được giao nhiệm vụ trực tiếp đấu tranh với các loại tội phạm trên, đã áp dụng các biện pháp có hiệu quả để phát hiện, điều tra, truy tố những kẻ phạm tội.

Tuy nhiên, trong thực tiễn công tác đấu tranh phòng, chống các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người còn bộc lộ nhiều hạn chế và chưa mang lại kết quả cao, nhiều khó khăn, vướng mắc về thực tiễn chưa được giải quyết. Các biện pháp đấu tranh phòng, chống đối với các loại tội phạm này còn mang tính tổng quát chưa đi vào cụ thể. Do vậy, nghiên cứu *“Phòng ngừa các tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh”* là cần thiết, bảo đảm giữ gìn an ninh trật tự và góp phần thúc đẩy sự phát triển kinh tế-xã hội của tỉnh Bắc Ninh nói riêng và cả nước nói chung.

2. Tình hình nghiên cứu

Hiện nay, đã có rất nhiều các công trình nghiên cứu về các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người. Tuy nhiên, các công trình đề cập đến các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người nói trên nghiên cứu trên khía cạnh quy định của luật hình sự, hoặc nghiên cứu đối với từng tội phạm cụ thể trong phạm vi toàn quốc, chưa có công trình nào nghiên cứu về loại tội phạm này trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh. Vì lý do đó, đề tài *“Phòng ngừa các tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh”* nhằm nghiên cứu các nguyên nhân, điều kiện, đặc điểm nhân thân người phạm tội để từ đó đưa ra các biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác phòng ngừa đối với các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh.

3. Mục đích, nhiệm vụ và phạm vi nghiên cứu

Mục đích nghiên cứu của đề tài này nhằm làm rõ được tình hình các tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người; kết quả đấu tranh của các cơ quan bảo vệ pháp luật và đưa ra các giải pháp nâng cao hiệu quả đấu tranh, phòng ngừa các tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh.

Nhiệm vụ nghiên cứu:

- Đánh giá một cách đúng đắn tình hình tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh trong 6 năm từ năm 2000 đến năm 2005.

- Đánh giá chính xác, hiệu quả của các biện pháp đấu tranh đối với các loại tội phạm này.

- Xác định những nguyên nhân và điều kiện phạm tội; phân tích các ảnh hưởng của các yếu tố kinh tế - xã hội; từ đó dự báo tình hình tội phạm trong thời gian tới.

- Kiến giải và đề xuất các giải pháp nâng cao hiệu quả đấu tranh, phòng ngừa đối với các loại tội phạm trên không chỉ trong địa bàn tỉnh Bắc Ninh mà ở phạm vi cả nước.

Phạm vi nghiên cứu: Luận văn tập trung nghiên cứu góc độ tội phạm học về các tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm con người và kết quả đấu tranh, phòng ngừa trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh từ năm 2000 đến 2005.

4. Điểm mới của luận văn

Luận văn này là công trình khoa học đầu tiên trong khoa học hình sự, nghiên cứu cụ thể về tình hình, nguyên nhân, điều kiện của các tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh, đồng thời đưa ra biện pháp kịp thời và có hiệu quả để đấu tranh, phòng ngừa đối với loại tội phạm này.

5. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu

Luận văn được thực hiện dựa trên phương pháp luận của chủ nghĩa Mác-Lê nin, tư tưởng Hồ Chí Minh và những quan điểm, nguyên tắc chỉ đạo của Đảng và nhà nước ta trong công tác đấu tranh, phòng chống các loại tội phạm.

Trong quá trình thực hiện luận văn, tác giả đã sử dụng các phương pháp nghiên cứu cụ thể như: thống kê, phân tích, tổng hợp, so sánh đối chiếu...

6. Cơ cấu luận văn

Luận văn bao gồm: Phần mở đầu, các chương và danh mục tài liệu tham khảo.

Chương 1: Nhận thức chung về các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người và hoạt động phòng ngừa các tội phạm này.

Chương 2: Tình hình và kết quả hoạt động phòng ngừa các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người tại tỉnh Bắc Ninh từ năm 2000 đến 2005

Chương 3: Những giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động phòng ngừa các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh.

Chương 1. Nhận thức chung về các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người và hoạt động phòng ngừa các tội phạm này.

Trong phần này, luận văn trình bày một cách tổng quan về khái niệm, lịch sử và dấu hiệu của các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người quy định tại Bộ Luật Hình Sự Việt Nam.

Từ việc tìm hiểu các khái niệm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người theo Từ điển tiếng Việt, Từ điển Bách khoa

và theo tinh thần của Bộ Luật Hình Sự 1999, luận văn khẳng định tầm quan trọng của việc bảo vệ tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người, đồng thời chỉ ra tính nguy hiểm của các hành vi xâm phạm loại khách thể này. Căn cứ vào dấu hiệu của tội phạm nói chung, luận văn đưa ra định nghĩa về các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người như sau: “ *các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người là hành vi nguy hiểm cho xã hội do người có năng lực trách nhiệm hình sự thực hiện với lỗi cố ý hoặc vô ý xâm phạm đến quyền sống, quyền được bảo hộ về sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người*”

Dựa trên các mốc thời gian gắn liền với sự kiện chính trị, kinh tế và pháp lý, lịch sử phát triển pháp luật hình sự của Nhà nước CHXHCN Việt Nam về các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm được chia làm 3 thời kỳ: thời kỳ từ năm 1945-1985, thời kỳ 1985-1999 và thời kỳ từ 1999 đến nay. Qua mỗi thời kỳ, các quy định của pháp luật đầy đủ hơn, chi tiết hơn, hoàn thiện hơn tạo điều kiện cho việc thực hiện công tác đấu tranh và phòng ngừa các loại tội phạm này được tốt hơn. Tác giả luận văn cũng khẳng định pháp luật hình sự là công cụ sắc bén của Nhà nước ta trong công cuộc đấu tranh phòng chống các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người.

Các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người được nhận diện qua các dấu hiệu của tội phạm như: mặt khách quan (hành vi nguy hiểm cho xã hội, hậu quả xảy ra), mặt chủ quan (lỗi, động cơ, mục đích), chủ thể, khách thể của tội phạm. Các

dấu hiệu này biểu hiện đa dạng và phức tạp ở mỗi loại tội phạm khác nhau và có ý nghĩa rất quan trọng không chỉ trong nhận thức về các loại tội phạm mà cả trong công tác đấu tranh, phòng ngừa với các loại tội phạm này.

Phòng ngừa tội phạm là một trong hai nội dung chủ yếu của cuộc đấu tranh phòng chống tội phạm, theo đó phòng ngừa các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người được hiểu là *“bằng các biện pháp khác nhau hướng vào việc phát hiện, ngăn chặn không để cho tội phạm này xảy ra cho xã hội, và điều tra, xử lý theo quy định của pháp luật đối với các tội phạm này đã xảy ra để giữ gìn an ninh, trật tự cho xã hội.”*

Phòng ngừa tội phạm đòi hỏi sự hợp tác chặt chẽ giữa các cơ quan nhà nước, tổ chức xã hội, và mọi cá nhân trong xã hội. Mỗi cơ quan, tổ chức, đoàn thể, mỗi cấp, mỗi ngành có vai trò, vị trí và nhiệm vụ khác nhau trong việc phòng ngừa tội phạm. Tuy nhiên, sự tham gia và phối hợp hành động của đông đảo cơ quan, tổ chức, quần chúng nhân dân là điều kiện tiên quyết mang lại hiệu quả tích cực cho công tác đấu tranh và phòng chống tội phạm nói chung và các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm nói riêng.

Việc phòng ngừa tội phạm được thực hiện thông qua các biện pháp nhất định. Luận văn nêu khái quát một số nhóm giải pháp chung và nhóm giải pháp riêng, các biện pháp phòng ngừa chung và phòng ngừa riêng mang tính chất định hướng cho công tác đấu tranh phòng ngừa tội phạm.

Chương 2. Tình hình và kết quả phòng ngừa các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người tại tỉnh Bắc Ninh từ năm 2000 đến năm 2005.

Trên cơ sở những kiến thức lý luận cơ bản đã phân tích tại chương 1, chương 2 của luận văn tập trung phân tích các vấn đề thực tiễn về công tác phòng ngừa các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người tại tỉnh Bắc Ninh.

Bắc Ninh vốn đi lên từ một tỉnh thuần nông với nhiều làng nghề thủ công truyền thống, đang chuyển mình mạnh mẽ theo cơ chế thị trường với tốc độ công nghiệp hóa và đô thị hóa khá cao. Đời sống xã hội có sự phát triển vượt bậc so với trước đây. Tuy nhiên, do sự yếu kém trong quản lý, sự phân hóa giàu nghèo, sự gia tăng nhanh chóng của số người thất nghiệp và sự phức tạp của nhiều địa bàn dân cư, Bắc Ninh hiện có một số khu vực được coi là điểm nóng của các loại tội phạm như khu 1 Thị Cầu, khu 6 Đáp Cầu, Thành Bắc, Niềm Xá thuộc thành phố Bắc Ninh.

Số liệu tình hình các tội xâm phạm đến tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm được biểu hiện chủ yếu ở hai chỉ số là số liệu tình hình tội phạm đã bị phát hiện và số liệu tình hình tội phạm Nh.

Theo thống kê của Công an tỉnh Bắc Ninh, từ năm 2000 đến năm 2005, trên địa bàn tỉnh xảy ra 6.028 vụ phạm tội, trong đó số vụ đã điều tra, khám phá được là 4.569 vụ chiếm 76.16%. Số vụ phạm tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm là 1.049 vụ, bình quân mỗi năm xảy ra 129.6 vụ, trong đó, số vụ đã điều tra, khám phá được là 778 vụ, bắt giữ 1.167 đối tượng chiếm 74.16%. Bằng việc đưa

ra các số liệu cụ thể, dùng biểu đồ để minh họa và thể hiện động thái, so sánh, đối chiếu, luận văn làm rõ đặc điểm tình hình tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm tại Bắc Ninh như sau:

- Diễn biến của tội phạm không ổn định, tăng giảm thất thường trong tương quan so sánh với diễn biến tội phạm nói chung. Mức độ tăng giảm giữa các năm không ở mức cao, tuy nhiên năm 2005 tăng đột biến so với các năm trước đó. Diễn biến của tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm khác hoàn toàn với diễn biến của tội phạm chung. Hiện tại, loại tội phạm này đang gây hoang mang trong quần chúng nhân dân.

- Tỷ lệ khám phá tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm thấp hơn so với tỷ lệ điều tra, khám phá tội phạm chung chứng tỏ tính chất nguy hiểm của loại tội phạm này.

- Số bị cáo phạm tội trong các năm có chiều hướng gia tăng cùng với sự gia tăng của số vụ phạm tội. Điều này chứng tỏ có sự liên kết ngày càng gia tăng giữa các đối tượng phạm tội trong cùng một vụ án.

- Tình hình các vụ án xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người trong những năm qua diễn biến phức tạp và ngày càng trở nên nguy hiểm. Số lượng bị cáo phạm tội nghiêm trọng, rất nghiêm trọng và đặc biệt nghiêm trọng ngày càng có xu hướng gia tăng.

- Xét về cơ cấu của từng loại tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người thì tội xâm phạm sức khỏe chiếm tỉ lệ cao nhất là 52.54% số vụ và 60.79 số bị cáo, trong đó phần lớn là

tội cố ý gây thương tích. Tuy nhiên số liệu này cũng chưa phản ánh đầy đủ thực tiễn vì loại tội phạm này có mức độ Nh rất cao. Đứng sau loại tội xâm phạm sức khỏe là tội xâm phạm danh dự, nhân phẩm, chiếm tỉ lệ 38.02% số vụ và 23.39% số bị cáo.

- Về động cơ, mục đích phạm tội: thường do mâu thuẫn phát sinh (bột phát nhất thời hay tích tụ từ trước), thủ đoạn gây án và che dấu tang vật, xóa dấu vết thường rất đa dạng như bắn, chém, đâm, dìm nước, đầu độc,,,

- Về thời gian và địa điểm gây án thường không theo quy luật và tùy theo từng tính chất, đặc điểm của loại tội phạm.

- Về nhân thân người phạm tội: đa số người phạm tội trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh có nhân thân xấu, có tỷ lệ tái phạm chiếm 13.5%, tình trạng người phạm tội không có nghề nghiệp vẫn chiếm tỷ lệ chủ yếu và phần lớn ở độ tuổi từ 18 đến 30 và tính trung bình trình độ học vấn chưa đạt đến phổ thông trung học.

- Nhìn chung, các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người có mức độ Nh không cao so với các loại tội khác do tính chất biểu hiện rõ ràng ra khách quan bên ngoài nên việc đấu tranh phòng ngừa loại tội phạm này có tính dễ dàng tương đối so với các loại tội phạm khác.

Đây là những đặc điểm cơ bản nhất của các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người mà các số liệu thống kê cũng như các ví dụ thực tế sinh động đã chỉ ra.

Kết quả phòng ngừa các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người được biểu hiện trên cả phương diện các thành tích đạt được và các điểm còn hạn chế. Từ đó, luận văn lý giải nguyên nhân của những hạn chế để tìm ra các biện pháp khắc phục.

Như số liệu đã trích dẫn ở trên, công tác điều tra, khám phá các vụ phạm tội trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh được thực hiện tương đối tốt, chủ động và có hiệu quả từ phía các ngành các cấp có thẩm quyền nói riêng và quần chúng nhân dân trong tỉnh nói chung. Nhiều biện pháp thiết thực được áp dụng như: bên cạnh hoạt động nghiệp vụ của Công an, Viện kiểm sát, Tòa án, ủy ban nhân dân các cấp chỉ đạo các đơn vị trực thuộc và các đoàn thể tổ chức 476 buổi tuyên truyền bằng hình thức sân khấu (năm 2003), các khu dân cư duy trì 456 hòm thư tố giác tội phạm...Việc tích cực tuyên truyền, vận động người dân xây dựng đời sống văn hóa mới cũng góp phần không nhỏ trong việc loại bỏ các nguyên nhân và điều kiện phạm tội như đấu tranh với các loại văn hóa phẩm độc hại, kích động bạo lực, tình dục...Với những nỗ lực đó, các tội các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người đang dần dần được ngăn chặn và đẩy lùi.

Tuy nhiên, những tồn tại trong công tác phòng ngừa các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người cũng không phải là nhỏ. Các khảo sát thực tiễn cho thấy công tác này còn có những hạn chế như:

- Số vụ tội phạm xảy ra nhiều và ngày càng có xu hướng gia tăng.

- Hầu hết các đối tượng phạm tội đều có trình độ văn hóa thấp, nhận thức pháp luật kém, thiếu sự giáo dục và quan tâm sâu sát của gia đình, nhà trường, hiệu quả của công tác phòng ngừa xã hội còn nhiều hạn chế, bất cập.

- Một bộ phận không nhỏ quần chúng còn thờ ơ với công tác phòng ngừa tội phạm. Sự phối hợp giữa các ngành các cấp và nhân dân chưa cao.

- Hệ thống thông tin chưa được củng cố, do đó hoạt động tiếp nhận tin tố giác tội phạm của cơ quan công an chưa được thuận tiện và nhanh chóng. Vấn đề an toàn cho người cung cấp tin báo chưa được quan tâm đúng mức.

- Các loại văn hóa phẩm độc hại trên thị trường còn tràn lan và không thể kiểm soát được.

- Công tác tuyên truyền, vận động chưa có chiều rộng và chiều sâu nên chưa phát huy được hiệu quả.

- Công tác quản lý những người có tiền án, tiền sự hoặc biểu hiện phạm tội chưa được thực hiện một cách thường xuyên và có hiệu quả.

- Công tác tuần tra, giám sát các tụ điểm phức tạp, quản lý, giáo dục pháp luật, giám sát điều tra, thực hành quyền công tố của Viện Kiểm sát, công tác xét xử của Tòa án còn nhiều yếu kém.

Đối với những hạn chế nêu trên, tác giả chỉ ra các nguyên nhân chủ yếu sau:

- Nguyên nhân và điều kiện mang tính khách quan: đây là nguyên nhân căn bản dẫn tới tình trạng tội phạm ngày càng gia tăng và diễn biến phức tạp trên địa phận tỉnh Bắc Ninh. Trong số các nguyên nhân này, tác động của điều kiện kinh tế-xã hội đóng vai trò tiên quyết. Mặt trái của nền kinh tế thị trường, nạn thất nghiệp, tệ nạn xã hội đã và đang là tác nhân dẫn tới các tội phạm về tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người. Bên cạnh đó, việc buông lỏng quản lý Nhà nước, đặc biệt là sự yếu kém về mặt ban hành và triển khai thực hiện chính sách pháp luật nói chung và pháp luật hình sự nói riêng cũng là nguyên nhân và điều kiện cho loại tội phạm này phát triển.

- Nguyên nhân và điều kiện mang tính chủ quan. Đây là nguyên nhân bắt nguồn từ chính nhận thức của con người. Môi trường xã hội tác động hình thành ý thức của con người, ý thức của con người sẽ quyết định hành vi của chính họ. Sự tiếp nhận các tác động của xã hội được các chủ thể chọn lọc và tạo nên thuộc tính tâm lý, nhân cách của con người. Luận văn phân tích chi tiết các yếu tố ảnh hưởng tới yếu tố chủ quan của người phạm tội bao gồm: môi trường giáo dục của gia đình, nhà trường và xã hội. Cả ba môi trường này đều tồn tại các hạn chế dẫn tới ý thức pháp luật của người dân tỉnh Bắc Ninh không cao. Hơn nữa, các cơ quan bảo vệ pháp luật chưa chú trọng thích đáng tới việc bồi dưỡng và nâng cao ý thức pháp luật của người dân cũng là một trong những nguyên nhân và điều kiện cơ bản hình thành các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự và nhân phẩm của con người.

Chương 3. Những giải pháp nâng cao hiệu quả phòng ngừa tội phạm xâm phạm đến tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người tại tỉnh Bắc Ninh

Qua việc tìm hiểu thực trạng diễn biến của tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người, chỉ ra những điểm hạn chế và nguyên nhân của những hạn chế trong việc phòng ngừa loại tội phạm này, tác giả luận văn mạnh dạn đề xuất những giải pháp nâng cao hiệu quả phòng ngừa loại tội phạm này tại tỉnh Bắc Ninh ở chương 3.

Qua việc nghiên cứu tình hình xâm phạm đến tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người ở địa bàn Bắc Ninh trong thời gian qua, xác định những nguyên nhân cơ bản và điều kiện ảnh hưởng đến tốc độ gia tăng của loại tội phạm này, tác giả đưa ra một số dự báo sau:

- Tình trạng của loại tội phạm này trong những năm tới sẽ ngày càng phức tạp và không có dấu hiệu cho thấy sẽ giảm xuống. Động cơ phạm tội tập trung vào một số động cơ như: để chiếm đoạt tài sản, giải quyết mâu thuẫn, thù tức..với các thủ đoạn ngày càng tinh vi và khó phát hiện hơn.

- Việc manh nha xuất hiện các băng nhóm tội phạm ở Bắc Ninh dự báo số lượng các vụ phạm tội có tổ chức sẽ tăng trong thời gian tới với tính chất phức tạp và nguy hiểm cao.

Dự báo diễn biến tình hình tội phạm nêu trên đòi hỏi tỉnh Bắc Ninh cần phải có các giải pháp phòng ngừa hiệu quả.

Tác giả kiến nghị một số giải pháp chung có ý nghĩa quan trọng trong việc phòng ngừa loại tội phạm này bao gồm:

- Tăng cường hiệu lực quản lý công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người.

- Tăng cường ổn định và phát triển kinh tế ở địa phương

- Giải quyết việc làm cho người lao động

- Chú trọng phát triển sự nghiệp văn hóa, giáo dục.

- Tăng cường công tác quản lý trật tự an toàn xã hội

Để thực hiện các biện pháp nêu trên đòi hỏi sự nỗ lực và phối hợp của các cấp, các ngành trên tất cả các lĩnh vực chính trị, kinh tế, xã hội. Thực hiện được các giải pháp này cũng có nghĩa là Bắc Ninh đã ngăn chặn và triệt tiêu nguyên nhân và điều kiện nảy sinh các tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người.

Các giải pháp cụ thể nâng cao hiệu quả đấu tranh phòng chống các loại tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh.

Đây là những giải pháp thiết thực nhất, có tác động trực tiếp nhất tới việc phòng ngừa và ngăn chặn tội phạm.

- Những giải pháp nâng cao hiệu quả của các cơ quan tư pháp. Hiệu quả của công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm phụ thuộc rất lớn vào hoạt động của các cơ quan tiến hành tố tụng. Để củng cố và đN mạnh hoạt động nghiệp vụ của các cơ quan công an, viện kiểm sát, tòa án, tỉnh Bắc Ninh cần phải nâng cao hơn nữa chất lượng nhận và xử lý thông tin về tội phạm, hiệu quả điều tra tội phạm của lực lượng công an nói chung và từng chiến sĩ trong ngành nói riêng. Lực lượng công an cần kết hợp với các địa phương để họp dân tuyên truyền, phổ biến, vận động nhân dân tham gia vào công tác phòng chống tội phạm, tiến hành lập các cụm an ninh, tổ chức lực lượng bảo vệ dân phố, lực lượng tự quản...Vai trò của Viện Kiểm sát trong việc kiểm sát điều tra, xét xử và thực hiện quyền công tố cần được đề cao hơn. Đặc biệt, hoạt động xét xử của Tòa án phải được chú trọng, bảo đảm tính nghiêm minh, công bằng và không bỏ lọt tội phạm.

- Giải pháp tăng cường các biện pháp phòng ngừa các tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người. Để nhân dân tích cực tham gia phòng ngừa tội phạm, nâng cao ý thức phát hiện, tố giác tội phạm, tăng cường kiểm tra định kỳ và đột xuất các tụ điểm phức tạp và đN mạnh các phong trào khuyến khích người dân tham gia phòng chống tội phạm trên địa bàn.

- Nâng cao hiệu quả của các biện pháp phòng ngừa nghiệp vụ. Các biện pháp phòng ngừa nghiệp vụ giúp cơ quan có thẩm quyền nắm bắt và quản lý được các đối tượng tình nghi, các đối tượng đã có tiền án

tiền sự, ngăn chặn tội phạm xảy ra khi nó chưa hoặc vừa mới bắt đầu. Đồng thời biện pháp này cũng có tác dụng to lớn trong việc cải tạo, giáo dục người phạm tội không tái phạm và hòa nhập cộng đồng. Trong các biện pháp nghiệp vụ cũng cần phải chú trọng tới công tác thống kê tại cơ quan Công an, Viện kiểm sát và Tòa án để có căn cứ chính xác quản lý và dự báo diễn biến tình hình tội phạm tại địa bàn tỉnh.

- Hoàn thiện hệ thống pháp luật. Tất cả các biện pháp nêu trên chỉ có thể thực hiện được và phát huy hiệu quả nếu chúng ta có một hệ thống pháp luật hình sự hoàn thiện. Các quy định trong Bộ luật hình sự đã tương đối bao quát và rõ ràng. Tuy nhiên, tác giả cũng kiến nghị bổ sung khoản 2 điều 111 (tội hiếp dâm) và điều 112 (tội hiếp dâm trẻ em) tình tiết “cố ý lây bệnh qua đường tình dục”. Tác giả cho rằng Điều 104-BLHS còn bỏ lọt tội phạm và kiến nghị cần ban hành thông tư hướng dẫn Điều 119, Điều 120-BLHS. Việc hoàn thiện và thực hiện có hiệu quả các biện pháp về pháp luật sẽ tạo ra một sức mạnh tổng hợp phòng ngừa các tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người.

Sau khi nghiên cứu dưới góc độ pháp lý hình sự và tội phạm học về các tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người, luận văn đã bước đầu làm sáng tỏ một số vấn đề lý luận và thực tiễn, từ đó kiến nghị một số giải pháp trước mắt và lâu

dài nhằm nâng cao hiệu quả đấu tranh phòng, chống loại tội phạm này trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh.

Qua công trình nghiên cứu của mình, tác giả luận văn đã phân tích khá cụ thể và kỹ lưỡng tình hình tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người xảy ra trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh với diễn biến phức tạp và mức độ nguy hiểm cao, đã và đang gây ảnh hưởng không tốt tới đời sống chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội của nhân dân. Nguyên nhân của tình trạng này là do những tác động của các yếu tố chủ quan từ bản thân người phạm tội và nhân tố khách quan do tác động của môi trường kinh tế, xã hội, môi trường pháp lý. Từ đó, tác giả kiến nghị các giải pháp đấu tranh phòng chống loại tội phạm này theo hướng ngăn chặn sự phát sinh tội phạm và ngăn ngừa tái phạm. Với việc thực hiện nghiêm túc, đồng bộ các giải pháp kinh tế xã hội, pháp lý, nâng cao chất lượng nghiệp vụ của các cơ quan bảo vệ pháp luật, tác giả hy vọng bài nghiên cứu sẽ đáp ứng được phần nào yêu cầu và đòi hỏi của thực trạng diễn biến tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người tại tỉnh Bắc Ninh hiện nay và trong thời gian tới.

KẾT LUẬN

Qua nghiên cứu dưới góc độ pháp lý hình sự và tội phạm học về tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh, bước đầu luận văn đã cố gắng làm sáng tỏ một số vấn đề lý luận và thực tiễn để từ đó tìm ra một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả của cuộc đấu tranh, phòng ngừa loại tội này trên địa bàn nghiên cứu. Kết quả mà chúng tôi đạt được cho phép đi đến một số kết luận chung dưới đây:

1. Tình hình tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người ở Bắc Ninh đã và đang diễn ra phức tạp, tăng giảm thất thường. Tuy chiếm tỷ lệ không lớn trong tổng số tội phạm nhưng tính chất mức độ nguy hiểm và hậu quả gây ra cho xã hội ngày càng nghiêm trọng, thiệt hại cả tài sản và tính mạng, sức khỏe, ảnh hưởng tới danh dự, nhân phẩm của con người. Gây tâm lý hoang mang lo lắng trong nhân dân, tác động tới trật tự an toàn xã hội ở địa phương. Từ đó, ảnh hưởng đến sự phát triển kinh tế và ổn định chính trị của tỉnh Bắc Ninh. Trong tương lai nó có xu hướng gia tăng không chỉ về số vụ mà cả về tính chất và mức độ ngày càng trầm trọng.

2. Nguyên nhân của tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người chủ yếu gồm: nguyên nhân về kinh tế - xã hội đó là sự phân hoá giàu nghèo; những tiêu cực từ bên ngoài tác động tới nhiều mặt của đời sống xã hội. Trong xã hội còn nhiều vấn đề bức xúc, những tiêu cực, mâu thuẫn, tệ nạn xã hội chưa giải quyết được. Công tác quản lý nhà nước trên lĩnh vực an ninh trật tự còn buông lỏng, hiệu lực quản lý hạn chế, tạo ra lỗ hổng mà bọn

phạm tội lợi dụng để phạm tội. Việc giáo dục đạo đức lối sống, pháp luật trong nhân dân chưa được thực hiện tốt.

Công tác đấu tranh, phòng ngừa tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người chưa tạo ra sức mạnh đồng bộ, tổng hợp của toàn xã hội. Các cơ quan chức năng chưa phát huy hết hiệu quả trong hoạt động này, kết quả đấu tranh, phòng ngừa tội phạm chưa cao, hệ thống pháp luật chưa đồng bộ, nhận thức pháp luật trong nhân dân còn hạn chế.

3. Đấu tranh, phòng ngừa tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người phải tiến hành đồng bộ các biện pháp, giải pháp, phát huy sức mạnh tổng hợp của toàn xã hội theo hai hướng: ngăn chặn sự phát sinh tội phạm từ đối tượng mới và ngăn ngừa tái phạm tội. Trước hết phải thực hiện các biện pháp kinh tế - xã hội: phát triển kinh tế gắn với thực hiện các chính sách xã hội. Nâng cao chất lượng công tác giáo dục, xây dựng con người mới XHCN. Nâng cao chất lượng giáo dục trong trường học cả về trình độ văn hoá, pháp luật, đạo đức lối sống cho lớp trẻ. Tăng cường hơn nữa hiệu lực quản lý nhà nước về an ninh trật tự, bịt kín mọi sơ hở mà kẻ phạm tội lợi dụng. Phát huy vai trò của nhân dân chủ động phòng ngừa tội phạm. Nâng cao chất lượng nghiệp vụ các ngành nội chính. Việc nghiên cứu tình hình tội phạm xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm của con người làm sáng tỏ đặc điểm, cơ cấu, diễn biến của tội phạm; nguyên nhân và điều kiện của tình trạng phạm tội trên cơ sở đó đề ra những biện pháp đấu tranh, phòng ngừa tội phạm này có hiệu quả. Tuy nhiên, những vấn đề của đề tài đặt ra cần được tiếp

tục nghiên cứu nhằm hoàn thiện cả về lý luận và thực tiễn nhằm phục vụ tốt cho công tác nghiên cứu, giảng dạy và nhất là áp dụng trong thực tế.